NEW

לקוטי שיחות

VAYISHLACH וישלח

VOLUME 1, P. 68-76

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA

BY THE LUBAVITCHER REBBE

SIE

Dedicated to

Emmanuel (Mendel) Karp

1905 - 1989

son of Bernard (Berl) and Rose (Rezele)

Manny Karp was born in the United States, in 1905. His first language was Yiddish. Losing his mother to the Spanish Flu shaped his resilience and commitment to helping others, ultimately leading to a career as a guidance counselor in Philadelphia public schools. He also served many years as the director of Camp Akiba in the Poconos.

Karp's legacy is characterized by his optimism and unwavering dedication to learning and mentorship. Emmanuel Karp died in 1989.

VAYISHLACH I | וישלח א

Adapted from *sichos* delivered on *Shabbos Parshas Vayishlach,* 5716 and 5718 [1955 and 1957]

Introduction

Rav Avraham Ibn Ezra coined a memorable phrase, הֶעָבָר אַיִן, הֶעָתִיד עֲדַיִן, וְהַהֹוֶה כְּהֶרֶף עַיִן, "The past is no longer; the future is yet to come, and the present is but a fleeting moment." The paradox of living in the moment, making every moment truly count, is a challenge that each one of us faces.

In his brief message to his brother Esav,[1] "I sojourned with Lavan," Yaakov intimated how he confronted this paradox. True, he had spent 20 years in Lavan's household. He had married, fathered a large family, and amassed wealth. Nevertheless, he saw all of this as a temporary sojourn.

Seeing the temporary nature of his life in this world did not prevent him from living fully, filling his days with joy, meaning, and purpose. Our Sages[2] decode Yaakov's message, explaining that the word גַּרְתִּי, "sojourned," contains the same root letters as תַּרְיַ"ג, the number of *mitzvos.* Yaakov was implying that his life was a synthesis of the material and the spiritual. Viewing his material possessions and concerns as temporary – like a traveler passing through – freed him to engage with them more fully and transform them. Freeing himself from the treadmill of seeking material wealth and pleasure empowered him to work with the world's physical substance without being trapped by it. He was able to refine materiality precisely because he was not enslaved to it.

Precisely such an outlook enabled Yaakov to receive a promise of the Ultimate Future, *Mashiach's* coming, the era when the physical and the spiritual will flourish in symbiosis. Thus, our Sages[3] comment on the phrase,[4] "'I acquired… donkeys.' 'Donkeys' – this refers to the King *Mashiach.*" The word *chamor* (חֲמוֹר), "donkey," contains the same root letters as *chomer* (חוֹמֶר), meaning "material substance." Yaakov was able to achieve a foretaste of *Mashiach* because he viewed the world's material substance solely as a means to bring the world to its ultimate fulfillment.

---

1. *Bereishis* 32:5.

2. *Rashi* on the verse, based on *Midrash Lekach Tov; Midrash HaGadol.*

3. *Bereishis Rabbah* 75:6.

4. *Bereishis* 32:6.

From a Foreign Place to a Redeemed World

An Interpretation that Requires Explanation

1. Commenting on the verse,[1] **"I sojourned (*garti,* גַּרְתִּי) with Lavan,"** ***Rashi* states** that Yaakov was implying, **"I observed the 613 (תַּרְיַ"ג)** ***mitzvos*."**[2]

This commentary on the verse raises several questions: **a)** What is **the connection between the interpretation, "I observed the 613 *mitzvos*," to the simple, straightforward meaning of the word, *garti,* "sojourned"? b) Why was it relevant to inform Esav that "I observed the 613 *mitzvos*"?** After all, Esav was not very concerned about the observance of *mitzvos*. **c) What Torah teaching**[3] can we derive **from this** interpretation?

א. אוֹיפְן פָּסוּק עִם לָבָן גַּרְתִּי, זָאגְט רַשִׁ"י, וְתַרְיַ"ג מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי. אִיז נִיט פַארְשְׁטַאנְדִיק אִין דֶעם: א) דִי שַׁיְיכוּת פוּן דֶעם דְרַשׁ אוֹיפְן פָּסוּק - וְתַרְיַ"ג (אוֹתִיּוֹת גַּרְתִּי)[א] מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי - צוּם פָּשׁוּט'ן פְּשַׁט פוּן פָּסוּק, גַּרְתִּי מִלְּשׁוֹן גֵירוּת? ב) וָואס אִיז גֶעוֶוען נוֹגֵעַ מוֹדִיעַ זַיְין עֵשָׂו'ן אַז וְתַרְיַ"ג מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי? ג) וָואס אִיז דִי תּוֹרָה - הוֹרָאָה - פוּן דֶעם פַאר אוּנְז?

On a Journey and at Home

2. The implication of **the interpretation "I sojourned (*garti*) with Lavan" is that all the matters of Lavan, the Aramean – all the physical things** Yaakov mentions in his message to Esav: **the oxen and donkeys, sheep, servants, and maidservants – constituted, for** Yaakov, **nothing more than a temporary dwelling, something foreign to him** that **was not** a genuine **concern.**

Yaakov's **home is the soul, the Torah, and its *mitzvos*. All physical things are nothing more than** settings in which he **temporarily sojourns.**

ב. דֶער פֵּירוּשׁ פוּן עִם לָבָן גַּרְתִּי אִיז, אַז אַלֶע עִנְיָנִים פוּן לָבָן הָאֲרַמִּי - אַלֶע גַשְׁמִיּוּת'דִיקֶע זַאכְן, שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, זַיְינֶען בַּיי אִים גֶעוֶוען מֶער נִיט ווִי - גַּרְתִּי - גֵירוּת. אַ פְּרֶעמְדֶע זַאךְ. סְ'אִיז נִיט זַיְין עִנְיָן.

זַיְין הֵיים אִיז דִי נְשָׁמָה אוּן דִי עִנְיָנִים פוּן תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אוּן דִי אַלֶע גַשְׁמִיּוּת'דִיקֶע זַאכְן זַיְינֶען מֶער נִיט ווִי גֵירוּת.

---

1. *Bereishis* 32:5.

2. See *Midrash Lekach Tov; Midrash HaGadol.*

The Hebrew letters of the word *garti* (גרתי, "I sojourned") have a numerical value of 613, corresponding to the 613 *mitzvos*.

3. The Hebrew word הוראה, meaning "teaching," or "instruction" contains the same root letters as the word תורה, "Torah." Based on this connection, the Rebbe understands that every concept in the Torah provides a teaching and instruction for Jews in every generation.

This is also reflected in the interpretation of a **later statement in this Torah reading,**[4] **"He built himself a house, but for his cattle he made booths":**[5] **"For himself" – that is, for his essence, his soul with its concerns – he built a "house," a permanent dwelling. "But for his cattle" – for the physical things which he acquired**[6] **– "he made booths," temporary dwellings.** Making a temporary dwelling for material possessions implies that **the soul, in and of itself, and especially the soul in the spiritual realms, does not need them. Indeed, it has no connection to them** whatsoever. **It is only that, when descending below,** into this material realm, **it** needs – and, therefore, **acquires – physical matters.**

In one of his **talks,**[7] **my revered father-in-law, the Rebbe** Rayatz, **related a saying from the Maggid of Mezritch, "At home, things are** quite **different. At home,** a person **needs to have everything. But on a journey, it doesn't matter that the dwelling is not so nice and the furnishings are not so fine.** After all, **he is traveling."**[8]

On this basis, we can understand the connection between the simple meaning of the verse and the interpretation given above: **Because "I sojourned with Lavan"** – because **Yaakov** considered his involvement with **physical things as** mere **sojourning,** something temporary **– his involvement with physicality did not unsettle or disturb his spiritual efforts. He was able to declare, "I observed the 613 *mitzvos*."**

אוּן דָאס אִיז אוֹיךְ וואָס עֶר זָאגְט וַוייטֶער אִין דֶער סֶדְרָה, וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכּוֹת[ב]: "לוֹ", צוּ אִים, דָאס הֵייסְט צוּ זַיְין עֶצֶם - נְשָׁמָה מִיט אִירֶע עִנְיָנִים - הָאט עֶר גֶעבּוֹיט אַ "בַּיִת", דִירַת קֶבַע. "וּלְמִקְנֵהוּ", צוּ דִי גַשְׁמִיּוּת'דִיקֶע זַאכְן וואָס זֵיי זַיְינֶען "צוּגֶעקוֹיפְטֶע" (וואָרוּם דִי נְשָׁמָה מִצַּד עַצְמָהּ - וּבִפְרַט הַנְּשָׁמָה לְמַעְלָה דַארְף עֶס נִיט הָאבְּן אוּן נָאכְמֶער, זִי הָאט נִיט קֵיין שַׁיְיכוּת צוּ דֶעם, מֶער נִיט וואָס קוּמֶענְדִיק לְמַטָּה קוֹיפְט זִי אַיְין דְבָרִים גַשְׁמִיִּים), "עָשָׂה סֻכּוֹת" - דִירַת עֲרַאי.

- כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרִי וְחָמִי אַדְמוּ"ר הָאט דֶערְצֵיילְט אִין אַ שִׂיחָה[ג] אַ וואָרְט פוּן דֶעם מֶעזְרִיטשֶׁער מַגִּיד וואָס עֶר הָאט גֶעזָאגְט אַז אִין דֶער הֵיים אִיז אַנְדֶערְשׁ, אִין דֶער הֵיים דַארְף מֶען טַאקֶע אַלְץ הָאבְּן, אָבֶּער אִין וועֶג מַאכְט נִיט אוֹיס אַז סְ'אִיז נִיט אַזַא שֵׁיינֶע דִירָה אוּן עֶס זַיְינֶען נִיט אַזוֹינֶע שֵׁיינֶע מֶעבְּל, עֶר אִיז דָאךְ אִין וועֶג. -

לוֹיט דֶעם וועט מֶען פַארְשְׁטֵיין דִי שַׁיְיכוּת פוּן דֶעם פְּשַׁט הַפָּסוּק מִיטְן דְרַשׁ הַפָּסוּק: מִצַּד דֶעם וואָס עִם לָבָן גַּרְתִּי, וואָס דִי גַשְׁמִיּוּת'דִיקֶע זַאכְן זַיְינֶען בַּיי אִים גֶעוועֶן בִּבְחִינַת גֵּירוּת, דוּרְךְ דֶעם הָאט דִי גַשְׁמִיּוּת נִיט מְבַלְבֵּל גֶעוועֶן (גֶעשְׁטֶערְט) צוּ דִי רוּחְנִיּוּת, אוּן עֶר הָאט גֶעקֶענְט דוּרְכְפִירְן דֶעם - וְתַרְיַ"ג מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי.

---

4. *Bereishis* 33:17.

5. **See also** ***Maamarei Admur HaZakein HaKetzarim,*** **p. 17**, which **offers a similar interpretation.**

6. The Rebbe's addition, set off by the dashes, reflects the connection stemming from the fact that the word מקנהו (*mikneihu,* "his cattle"), contains the same root letters as the word קנין (*kinyan,* "acquisition").

7. ***Likkutei Dibburim,*** **Vol. 2, pamphlet 11, p. 214ff.**

8. The Maggid of Mezritch made this statement to a man of average means, who visited him at the request of the Baal Shem Tov. The Maggid's visitor was appalled at the abject poverty in which the Maggid lived. In response to the visitor's questions about how he could live in such a state, the Maggid answered as stated in the main text. The intent is that our lives in this world are merely a sojourn and our true home is in the spiritual realms.

Expanding the Realm of Holiness

3. The lesson from Yaakov's conduct is **even more** inclusive: **When** a person treats his involvement with **physical matters as a sojourn, not only does their physicality not disturb his spiritual concerns, but he is able to draw down spirituality even into the physical realm. Ultimately,** he can **transform the physical into spirituality and holiness.**

This concept is **expressed in the verse** relating Yaakov's message to Esav, **"I have acquired oxen and donkeys, sheep, servants, and maidservants."**[9] **All these** material possessions **were acquired by Yaakov,** i.e., were included within his **essence and core.**

ג. נָאךְ מֶערֶער: דוּרְךְ דֶעם וָואס דִי דְבָרִים הַגַשְׁמִיִים זַיְינֶען אִין אַן אוֹפֶן פוּן גֵירוּת, אִיז נִיט נָאר וָואס דִי גַשְׁמִיוּת שְׁטֶערְט נִיט צוּ רוּחְנִיוּת נָאר דִי רוּחְנִיוּת וֶוערְט נִמְשָׁךְ אוֹיךְ אִין גַשְׁמִיוּת, בִּיז דִי גַשְׁמִיוּת וֶוערְט רוּחְנִיוּת אוּן קְדוּשָׁה.

ווִי עֶר פִּירְט אוֹיס אִין פָּסוּק וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה - דָאס אַלְץ אִיז גֶעוָוארְן - לִי, צוּם עִיקָר וְעֶצֶם פוּן יַעֲקֹב'ן.

Pointed towards the Ultimate Goal

4. In its interpretation **of the verse** cited previously, **"I have acquired oxen and donkeys, sheep, servants and maidservants," the Midrash**[10] **states: "'Donkeys' – this refers to the King** *Mashiach* **[who is described] as 'a poor man, riding on a donkey.'"**[11]

The word *chamor* (חֲמוֹר), "donkey," contains the same root letters as *chomer* (חוֹמֶר), meaning "material substance." The *Midrash* implies that ***Mashiach's* arrival depends** on the Jews **refining** the sparks of G-dliness enclothed in the world's material substance.[12] **When every Jew** works to **refine his body, his animal soul, and his portion in this world, and uses them for a holy** purpose, he **draws down** – and creates the setting for – **the revelations** to be manifest in **the Ultimate Future.**

On this basis, it is possible to understand **the sequence of "I sojourned with Lavan… and I have acquired oxen and donkeys." Yaakov regarded the physical** setting in which he found himself **as foreign,** as reflected in **the** meaning of the word *garti*, "sojourned," which shares the root letters of *ger* (גר, "stranger"). He worked to **transform** this setting **into**

ד. אִין מִדְרָשׁ[ד] אוֹיפְן פָּסוּק וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, זָאגְט עֶר, חֲמוֹר זֶה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שֶׁנֶּאֱמַר[ה] עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וגו'.

בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ אִיז אָפְּהֶענְגִיק פוּן עֲבוֹדַת הַבֵּירוּרִים[ו]. דָאס הֵייסְט אַז דוּרְךְ דֶעם וָואס יֶעדֶער אִיד וֶועט מְבָרֵר זַיְין זַיְין גוּף אוּן נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית אוּן זַיְין חֵלֶק אִין עוֹלָם, אוּן אוֹיסְנוּצְן זֵיי אִין קְדוּשָׁה, דוּרְךְ דֶעם וֶועט מֶען מַמְשִׁיךְ זַיְין דִי גִילוּיִים פוּן לֶעָתִיד.

אוּן דָאס אִיז דֶער הֶמְשֵׁךְ פוּן דִי פְּסוּקִים, עִם לָבָן גַּרְתִּי גו' וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר - דוּרְךְ דֶעם וָואס בַּיי יַעֲקֹב'ן זַיְינֶען גֶעוֶוען דִי גַשְׁמִיוּת'דִיקֶע זַאכְן בִּבְחִינַת גֵירוּת אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעמַאכְט

---

9. *Bereishis* 32:6.

10. ***Bereishis Rabbah*** **75:6.**

11. ***Zechariah*** **9:9.**

12. ***Tanya,*** **ch. 37.**

conduits for G-dliness by **living** – investing himself – **in them. As a result, he was prepared to** greet ***Mashiach*,** as he stated, **"'I have acquired… donkeys' – this is King *Mashiach*."**[10]

For this reason, Yaakov sent messengers to Esav to inform him that he had already completed the entire task of **refinement** allotted to him **and was ready** to greet ***Mashiach*.**

He assumed that the task of refinement allotted to Esav **had also already been** completed[13] **and that, from Esav's side as well, the redemption could already come.**

To this, the messengers answered him, "We came to your brother, to Esav"[14] **– meaning: From your perspective, you regard him as "your brother;" you are ready for the redemption. But from his perspective, he is still "Esav" before refinement and, therefore, the redemption cannot yet come.**

כֵּלִים צוּ אֱלֹקוּת - גַּרְתִּי כִּפְשׁוּטוֹ, וואוֹינען אין זיי - דורך דעם איז ער שוין געווען גרייט צו משיח'ן - וַיְהִי לִי גו' וַחֲמוֹר זֶה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ[י].

און צוליב דעם האט ער געשיקט מלאכים צו עשו'ן, דערציילן אים, אז ער האט שוין דורכגעטאן אלע בירורים, און איז גרייט צו משיח'ן, רעכענענדיק, אז אויך עשו איז שוין לְאַחַר הַבֵּירוּר[יג], און אויך מִצַּד עשו'ן קען שוין קומען די גאולה.

אויף דעם האבן אים די מלאכים געענטפערט, בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ אֶל עֵשָׂו. פון דיין זייט איז ער שוין "אָחִיךָ" - ביסט שוין גרייט צו דער גאולה, אבער ער פון זיין זייט איז נאך "עֵשָׂו", קודם הַבֵּירוּר וּבְמֵילָא קען נאך ניט קומען די גאולה.

From the Microcosm to the Macrocosm

5. The Torah and its lessons are eternal, applicable **for all Jews, at all times, and in all places. The lesson** we can derive **from the above is: Every Jew must know that even if, from the perspective of his surroundings, that of the world** at large, mankind **is not yet worthy of the redemption coming,** he should not abandon hope for *Mashiach's* coming. **Nevertheless,** although the setting is lacking and **the world has not yet been** entirely **refined,** from his perspective, he must emulate Yaakov. **He must prepare himself and all his possessions – his sheep, servants, and maidservants – for the Ultimate Redemption.**

The way to **prepare for this is** to follow the example of Yaakov – who said, **"I sojourned with Lavan"** – i.e., **to realize that** this **material world is no more**

ה. תּוֹרָה און אירע הוֹרָאוֹת זיינען אייביק, פאר יעדן אידן, אין יעדער צייט און אין יעדן אָרט.

די הוֹרָאָה פון דעם אלעם איז:

יעדער איד דארף וויסן, אז אֲפִילוּ אויב מִצַּד דעם אַרוּם, מִצַּד דער וועלט, איז נאך ניט רָאוּי עס זאל שוין קומען די גאולה, וואָרוּם די וועלט איז נאך ניט מְבוֹרָר (נאך ניט אויסגעאיידלט), אבער ער פון זיין זייט - דארף צוגרייטן זיך מיט אלע זיינע ענינים, צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, צו דער גאולה שלימה.

און די הֲכָנָה צו דעם איז - עִם לָבָן גַּרְתִּי. ער דארף וויסן אז גאנץ עולם

---

13. See *Torah Or*, p. 24b.

14. *Bereishis* 32:7.

than a temporary sojourn. We are "**stranger[s] in the land;**"[15] this is not our natural setting.

"**The days of our lives number seventy years; if with vigor, eighty years,**"[16] or, if someone is blessed with an extremely long life, "**His lifespan will be 120 years.**"[17] Throughout **this entire** time, a person should feel that he is **merely sojourning.** With this approach, **material existence will not conflict with the spiritual, and he will be able to also** enjoy **material** success and, like Yaakov, **acquire "oxen and donkeys, sheep, servants, and maidservants,"** and other manifestations of material prosperity.

By preparing himself, his household, **and his possessions for the Ultimate Redemption, a person also has an effect on the world** at large. Our Sages teach,[18] "**The world is equally balanced.**" **Consequently, with but one good deed, a person can tip** the scales of **the entire world and bring redemption to it.**

Rambam **rules:**[19] "**[When] the Jewish people [turn to G-d in]** ***teshuvah*****, they will be redeemed immediately**" – and, indeed, even more rapidly, to borrow the wording of **the Alter Rebbe,**[20] "**immediately, at once.**" **As such, regardless of the situation of the world** at large, a person should realize that, **with** ***teshuvah*****, he can bring about his own personal redemption and also redemption for the world at large.**

הַזֶּה אִיז מֶער נִיט ווִי גַרְתִּי. גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ[ט].

דִי גַאנְצֶע יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה[י], וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה[יא], זַיְינֶען מֶער נִיט ווִי גַרְתִּי, אוּן דֶעמָאלְט אִיז דִי גַשְׁמִיּוּת נִיט קֵיין סְתִירָה צוּ רוּחְנִיּוּת, אוּן דוּרְךְ דֶעם הָאט עֶר שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה אוֹיךְ אִין גַשְׁמִיּוּת.

אוּן דוּרְךְ דֶעם ווָאס עֶר גְרֵייט צוּ זִיךְ מִיט זַיְינֶע עִנְיָנִים צוּ דֶער גְאוּלָה, פּוֹעֶל'ט עֶר עֶס אוֹיךְ אִין ווֶעלְט, ווָארוּם דֶער עוֹלָם אִיז אַ שָׁקוּל[יב] (גְלַיְיךְ אוֹיף גְלַיְיךְ), בְּמֵילָא אִיז מִיט אֵיין גוּטֶער פְּעוּלָה ווֶעט עֶר מַכְרִיעַ זַיְין דִי גַאנְצֶע ווֶעלְט, אוּן בְּרֶענְגֶען דִי גְאוּלָה אִין דֶער גַאנְצֶער ווֶעלְט.

אוּן ווִי דֶער רַמְבַּ"ם פַּסְקְ'נְט[יג]: יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה מִיָּד נִגְאָלִים (ווֶען אִידְן טוּעֶן תְּשׁוּבָה ווֶערְן זֵיי גְלַיְיךְ אוֹיסְגֶעלֵייזְט). אוּן דֶער אַלְטֶער רֶבִּי[יד] אִיז מוֹסִיף: תֵּיכֶף וּמִיָּד. בְּמֵילָא אִיז נִיט קוּקְנְדִיק אוֹיפְן מַצָּב פוּן ווֶעלְט, קֶען עֶר דוּרְךְ תְּשׁוּבָה פּוֹעֶלְ'ן דִי גְאוּלָה הַפְּרָטִית בַּיי זִיךְ, אוּן אוֹיךְ דִי גְאוּלָה הַכְּלָלִית אִין דֶער גַאנְצֶער ווֶעלְט.

The Potential *Chassidus* Generates

6. Everything that takes place **is controlled by** ***Hashgachah Protis,*** "**Divine Providence.**" As such,

ו. אַלֶע עִנְיָנִים זַיְינֶען דָאךְ בְּהַשְׁגָּחָה

---

15. *Tehillim* 119:19.

16. Ibid. 90:10.

17. Cf. *Bereishis* 6:3.

18. See *Rashi, Kiddushin* 40b; *Rambam, Hilchos Teshuvah* 3:4.

19. Ibid., 7:5.

20. *Tanya, Iggeres HaTeshuvah,* ch. 11. It is possible to appreciate what **תיכף**, "**at once,**" **adds to** **מיד**, "**immediately,**" **based on** our Sages' question (*Taanis* 19b): "**What is meant by** ***miyad,*** "**immediately**"? Our Sages' response, which speaks of a hiatus of several days, implies that "immediately" does not necessarily imply without any delay. Similarly, ***Rashi, Shabbos*** 89a, s.v. *miyad,* interprets "immediately" as referring to an event that occurred at a later time.

By contrast, ***teikef,*** "**at once,**" implies direct immanence. See ***Zevachim*** **33a;** ***Tosafos. Sotah*** **39a, s.v.** ***kol; Shulchan Aruch, Orach Chayim*** **166:1.**

there is additional relevance to the above verse. **The Alter Rebbe's redemption and that of the chassidic** movement as a whole that took place **on *Yud-Tes* Kislev, 5559 (1798), occurred in the week following *Shabbos Parshas Vayishlach***, when the Torah reading **enumerates the above-mentioned directives.**

***Chassidus* endows every Jew with the potential not to reckon with the circumstances of the world** around him **and carry out his Divine service of "sojourn[ing] with Lavan,"** i.e., treating physical concerns as transitory. **As a result, he can reach** the state of **"'I have acquired… donkeys,' –** [which] **refers to the King *Mashiach*.**"[10]

***Chassidus* is a preparation and a channel** leading **to the revelations of *Mashiach*.** As *Mashiach* answered the Baal Shem Tov in response to the question when he would come, "'When **your wellsprings spread outward…**'[21] May this occur **speedily, in our days.**

פְּרָטִית. דִי גְאוּלָּה פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן מִיט חֲסִידוּת - י"ט כִּסְלֵו תקנ"ט - אִיז גֶעוֶוען אִין דֶער וָואךְ וָואס נָאךְ שַׁבָּת פַּרְשַׁת וַיִּשְׁלַח, אִין וֶועלְכֶער עֶס זַיְינֶען דִי אוֹיבְּנְדֶערְמָאנְטֶע הוֹרָאוֹת.

חֲסִידוּת גִיט יֶעדְן אִידְן דֶעם כֹּחַ אוֹיף נִיט רֶעכֶענֶען זִיךְ מִיט דֶעם מַצָּב פוּן וֶועלְט, דוּרְכְטָאן בַּיי זִיךְ דִי עֲבוֹדָה פוּן עִם לָבָן גַּרְתִּי, וּבְמֵילָא צוּקוּמֶען צוּם וַיְהִי לִי גוֹ' וַחֲמוֹר זֶה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ.

חֲסִידוּת אִיז אַ הֲכָנָה אוּן אַ כְּלִי צוּם גִילוּי הַמָּשִׁיחַ, אַז דוּרְךְ יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה אִיז קָא אָתֵי מַר, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ.

(מלוקט משיחות ש"פ וישלח, תשט"ז־ח"י)

21. *Mishlei* 5:16. See the renowned letter of the Baal Shem Tov printed at the conclusion of the text *Ben Pores Yosef*, and in other sources.

א) זע מדרש לקח טוב. מדרש הגדול.
ב) זע אויך מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' יז.
ג) לקוטי דיבורים ח"ב ליקוט יא, ע' ריד.
ד) בראשית רבה עה, ו
ה) זכרי' ט, ט.
ו) תניא פל"ז.
ז) זע אויבן הערה ד.
ח) ראה תורה אור כד, ב
ט) תהלים קיט, יט.
י) תהלים צ, י.
יא) בראשית ו, ג.
יב) זע קדושין מ, ב.
יג) הלכות תשובה פ"ז, ה"ה.
יד) אגרת התשובה פי"א; תוספת תיכף על מיד - עין תענית (יט, ב) איזהו מיד שלהן כו'. רש"י ד"ה מיד שבת פט, א. מה שאין כן תיכף על פי מה שכתוב זבחים לג, א. תוספות ד"ה כל (סוטה לט, א). שולחן ערוך אורח חיים סימן קס"ו.

VAYISHLACH II | וישלח ב

Adapted from a *sichah* delivered on *Yud-Tes* Kislev, 5718 (1957)

Introduction

When we imagine the arrival of *Mashiach,* we tend to envision grandeur – miraculous events, clouds of glory, a revelation so overwhelming that all doubt vanishes. The Talmud[1] itself offers this vision, citing Daniel's[2] prophecy of *Mashiach* coming "with the clouds of heaven."

Yet the same Talmudic passage presents an entirely different image – Zechariah's[3] prophecy of "a poor man, riding on a donkey." Our Sages explain that the mode of arrival depends on the Jewish people's merit – clouds if we are worthy, a donkey if we fall short.

This resolution creates a deeper question: Yaakov's spiritual accomplishments consummately prepared him for *Mashiach*'s coming.[4] Since the Midrash explicitly connects his acquisition of donkeys to the Messianic Era, why did his preparations lead to what appears to be the lower mode of arrival?

In the *sichah* that follows, the Rebbe explores why the donkey (חמור) – a symbol of material substance (חומר) – represents not a concession to unworthiness but the ultimate path to redemption. By tracing the same donkey through Avraham, Moshe, and *Mashiach,*[5] the Rebbe reveals a progression in which refining physicality becomes the path that leads to the ultimate fusion of the material and the spiritual that will characterize the era of *Mashiach.*

---

1. *Sanhedrin* 98a.
2. *Daniel* 7:13.
3. *Zechariah* 9:9.
4. See *Torah Or*, p. 24c.
5. See *Pirkei D'Rabbi Eliezer,* ch. 31.

How Will Mashiach Come? Riding on a Donkey or a Cloud?

An Unflattering Analogy

1. The Midrash[1] associates "**donkeys**" with "**the King *Mashiach*." Explanation is required: Why did Yaakov allude to the Future Redemption specifically with** the analogy of **a donkey?**

The Talmud[2] answers this question by contrasting two verses that mention *Mashiach's* coming. **One verse states,**[3] **"Behold with the clouds of heaven,** one like a man was coming," **i.e., that *Mashiach* will come on a cloud,** but another describes him as "**a poor man riding on a donkey.**"[4] Our Sages reconcile the contradiction, explaining: "**If [the Jews] merit, [*Mashiach* will come] 'with the clouds of heaven.' If they do not merit, [he will come as] 'a poor man riding on a donkey.'**"

This raises a further difficulty: Yaakov saw himself as **ready for the Ultimate Redemption because he had completed his Divine service** and had fully accomplished his personal mission of refinement.[5] Thus, he had "**merited" that *Mashiach*** arrive "with the clouds of heaven." **Why then did he allude to his coming with the analogy of a poor man riding on a donkey?**

א. אִין דֶעם דֶערְמָאנְטְן מִדְרָשׁ שְׁטֵייט: וַחֲמוֹר זֶה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. אִיז נִיט פַאַרְשְׁטַאנְדִיק פַאַרְוָואס הָאט יַעֲקֹב מְרַמֵּז גֶעוֶוען דִי גְאוּלָּה הָעֲתִידָה אִין דֶעם עִנְיָן פוּן חֲמוֹר דַוְקָא? עֶס שְׁטֵייט דָאךְ אִין גְמָרָא[טו] כְּתִיב וַאֲרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא גו'[טז] (אַז מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען דוּרְךְ אַ וָואלְקְן) וּכְתִיב עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר (אַז מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען אוֹיף אַ חֲמוֹר)? זָכוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא לֹא זָכוּ עָנִי רוֹכֵב עַל חֲמוֹר (אַז אִידְן זַיְינֶען זוֹכֶה וֶועט מָשִׁיחַ קוּמֶען דוּרְךְ אַ וָואלְקְן, אוֹיב נִיט – אוֹיף אַן אֵייזְל). אִיז לוֹיט דֶעם נָאךְ מֶער שְׁוֶוער, אַז דָאס וָואס יַעֲקֹב אִיז גֶעוֶוען גְרֵייט צוּ דֶער גְאוּלָּה הָעֲתִידָה אִיז דָאךְ דָאס גֶעוֶוען מִצַד דֶער שְׁלֵימוּת פוּן זַיְין עֲבוֹדָה – "זָכוּ", – אִיז פַאַרְוָואס הָאט עֶר מְרַמֵּז גֶעוֶוען מָשִׁיחַ'ן נִיט אִין עִנְיָן פוּן עָנָן נָאר אִין דֶעם עִנְיָן פוּן רוֹכֵב עַל חֲמוֹר דַוְקָא?

Three Stages in an Ongoing Motif

2. ***Pirkei d'Rabbi Eliezer***[6] **states that the donkey on which *Mashiach* will ride is the same donkey that Moshe** used when bringing his wife and children to Egypt, as the verse **states,**[7] **"He mounted them on**

ב. אִין פִּרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר[יז] שְׁטֵייט אַז דֶער חֲמוֹר וָואס עֶס שְׁטֵייט בַּיי מָשִׁיחַ'ן "עָנִי וְרוֹכֵב

---

1. *Bereishis Rabbah* 75:6.

2. *Sanhedrin* 98a.

3. *Daniel* 7:13.

4. *Zechariah* 9:9.

5. See *Torah Or*, p. 24c. See also the first *sichah* in this collection, p. 8.

6. Ch. 31.

7. *Shmos* 4:20.

***the* donkey." This same donkey was used by Avraham** to carry the wood and other materials for the *Akeidah,* as it is written,[8] **"He loaded his donkey."**

Our Sages are implying that **Avraham, Moshe, and *Mashiach* all continued one** unfolding endeavor, each one contributing a different dimension. **Avraham initiated the two millennia of Torah.[9] Moshe received the Torah at Sinai and conveyed it to the entire Jewish people.[10] (True, the verse, "He mounted them on the donkey" describes events that occurred before the Giving of the Torah. However,** Moshe's return to Egypt led to **the Exodus from Egypt, which prepared the Jews for the Giving of the Torah, as indicated by the verse,[11] "When you take the people out of Egypt, they will serve G-d on this mountain.") And the ultimate purpose of the Giving of the Torah will be revealed by *Mashiach*.**

עַל חֲמוֹר", אִיז דָאס דֶער זֶעלְבֶּער חֲמוֹר וָואס עֶס שְׁטֵייט בַּיי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וַיַּרְכִּיבֵם עַל הַחֲמוֹר[יח], אוּן דֶער זֶעלְבֶּער חֲמוֹר וָואס עֶס שְׁטֵייט בַּיי אַבְרָהָם אָבִינוּ, וַיַּחֲבוֹשׁ אֶת חֲמוֹרוֹ[יט].

דָאס הֵייסְט אַז אַבְרָהָם, מֹשֶׁה מִיט מָשִׁיחַ'ן זַיְינֶען אַ הֶמְשֵׁךְ פוּן דֶעם זֶעלְבְּן עִנְיָן, אַבְרָהָם הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה[כ], מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט מְקַבֵּל גֶעוֶוען דִי תּוֹרָה מִסִּינַי אוּן אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּן צוּ כָּל יִשְׂרָאֵל[כא] (הֲגַם דֶער פָּסוּק וַיַּרְכִּיבֵם עַל הַחֲמוֹר אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארְן פַאר מַתַּן תּוֹרָה, אָבֶּער דָאס שְׁטֵייט דָאךְ בַּיי דֶעם עִנְיָן פוּן יְצִיאַת מִצְרַיִם וָואס ס'אִיז אַ הֲכָנָה צוּ מַתַּן תּוֹרָה, ווִי עֶס שְׁטֵייט בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הָהָר הַזֶּה[כב]), אוּן דֶער תַּכְלִית פוּן מַתַּן תּוֹרָה וֶועט נִתְגַּלֶּה וֶוערְן דוּרְךָ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ.

What is the Donkey Used For?

3. There is a difference between the manner in which the donkey was used by Avraham and Moshe and the manner it will be used by *Mashiach*. Avraham used the donkey to carry the wood and the knife for the *Akeidah*. **He and the youths** accompanying **him proceeded on foot; only the accessories – articles that assist humans – were placed on the donkey.**

Moshe "took his wife and his sons and he mounted them on the donkey." A person's wife and children are obviously **much closer**

ג. פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן אִיז דָא אַ חִילוּק צְווִישְׁן דֶעם שִׁימּוּשׁ (בַּאנוּצְן זִיךְ) פוּן אַבְרָהָם'ן מִיטְן חֲמוֹר אוּן דֶעם שִׁימּוּשׁ פוּן מֹשֶׁה'ן, בִּיז דֶעם שִׁימּוּשׁ פוּן מָשִׁיחַ'ן.

בַּיי אַבְרָהָם'ן שְׁטֵייט אַז דֶעם חֲמוֹר הָאט עֶר גֶענוּצְט אוֹיף דִי עֵצִים וּמַאֲכֶלֶת (דִי הָאלְץ אוּן מֶעסֶער), עֶר אַלֵיין מִיט זַיְינֶע נְעָרִים זַיְינֶען גֶעגַאנְגֶען צוּ פוּס, נָאר דִי עֵצִים וּמַאֲכֶלֶת - עִנְיָנִים וָואס הֶעלְפְן צוּ צוּם מֶענְטשְׁן - הָאט עֶר אַוֶועקְגֶעלֵייגְט אוֹיפְן חֲמוֹר.

בַּיי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ שְׁטֵייט, וַיִּקַּח אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו וַיַּרְכִּיבֵם עַל הַחֲמוֹר - אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו

8. ***Bereishis* 33:3.**

9. ***Avodah Zarah* 9a.** In that source, our Sages state that the world's spiritual history can be divided into three epochs: two thousand years of chaos, two thousand years of Torah, and two thousand years (of preparing for and experiencing the days) of *Mashiach*.

See the *Arizal's Likkutei Torah,* the beginning of *Parshas Lech Lecha,* and the *maamar* entitled *VeHavayah Beirach es Avraham* (published in the *Tzemach Tzedek's Chiddusim* on *Bava Basra* and in *Or HaTorah*, *Bereishis*, Vol. 1, p. 126a ff.).

10. ***Avos* 1:1.**

11. ***Shmos* 3:12.**

to him than mere **wood and knives. A person's wife is "a helper corresponding to him,"**[12] **and "like his own self,"**[13] **and "a son is like his father's thigh,"**[14] **an** extension and a **lower part of his body.**

***Mashiach,* however, is described as "a poor man riding on a donkey"** – not only his possessions and or his family will be on **the donkey; he will ride on it himself.**

זַיְינֶען אַ סַךְ נֶענְטֶער צוּם מֶענְטשְׁן ווִי עֵצִים וּמַאֲכֶלֶת, ווָארוּם אִשְׁתּוֹ אִיז דָאךְ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ[כג], כְּגוּפוֹ דַמְיָא[כד], אוּן בְּרָא כַּרְעָא דַאֲבוּהָ[כה], ווָאס יֶרֶךְ אִיז דֶער נִידֶערִיקֶער טֵייל פוּן דֶעם מֶענְטשְׁן אַלֵיין.

בַּיי מָשִׁיחַ'ן שְׁטֵייט עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, מָשִׁיחַ אַלֵיין ווֶעט זַיְין רוֹכֵב עַל חֲמוֹר.

What to Gain by Using a Donkey

4. A person uses and/or rides on a donkey to reach a destination that – because of its altitude or distance – he and his possessions would otherwise be unable to approach. The same applies to the spiritual parallel of riding on a donkey.

Chamor,[15] **"donkey,"** shares the root letters of the word ***chomer,*** **"material substance." In that vein, the Baal Shem Tov**[16] **gave a renowned interpretation of the verse,**[17] **"When you see the donkey** of one who hates you lying under its burden…":

> *When you see the donkey (chamor)* – that is, when you carefully inspect your *chomer,* your body, you will see…
>
> *one who hates you*[18] – for the body hates the soul that longs for G-dliness and spirituality. Furthermore, you will see that it is…
>
> *lying under its burden* – the donkey's burden

ד. דֶער עִנְיָן פוּן שִׁימּוּשׁ וּרְכִיבָה (רַייטְן) אוֹיפְן אֵייזְל אִיז ווָאס דוּרְךְ דֶעם קֶען קוּמֶען דֶער מֶענְטשׁ מִיט זַיְינֶע עִנְיָנִים אִין אַן אָרְט, ווָאס מִצַּד זַיְין הוֹיכְקַיְיט אָדֶער ווַיְיטְקַיְיט, קֶען מֶען אָן דֶעם חֲמוֹר נִיט צוּקוּמֶען אַהִין.

אַזוֹי אִיז אוֹיךְ בְּעִנְיַן רְכִיבָה עַל הַחֲמוֹר אִין רוּחְנִיּוּת.

– ווָאס חֲמוֹר ווַיְיזְט אוֹיף "חוֹמֶר", ווִי עֶס אִיז בַּאוואוּסְט דֶער טַיְיטשׁ פוּן בַּעַל שֵׁם טוֹב[כו] אוֹיפְן פָּסוּק כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר גו'[כז] –

---

12. ***Bereishis*** **2:18.**

13. ***Berachos*** **24a.** Even though a man's wife is "corresponding to him" and "like his own self," she is not him. As the Rebbe will proceed to explain, the implication is that, in Moshe's time, man's refinement was not complete. The elevation of the material dimensions of existence had not yet brought about a elevation within the loftier dimensions of the soul.

14. **See** ***Eruvin*** **70b.** Just as a leg is an extension of a person's body, a son is an extension of his father. However, a leg is a lower part of the body. In other words, as will be explained, this era reflects a stage when man's personal refinement has not encompassed him entirely. As such, the refinement of the body did not affect the loftiest dimensions of the soul.

15. See the first *sichah* in this publication, p. 7ff.

16. **Retold in** ***Hayom Yom,*** **Entry 28 Shvat, and in** ***Likkutei Sichos,*** **Vol. 1, p. 32;** originally related in *Igros Kodesh* of the Rebbe Rayatz – Letter no. 750, Heb. Vol. 3, p. 174, and in Letter no. 751, p. 281, which appear in translation under the title, *The Making of Chassidim*. See also: *Sefer HaSichos 5701,* pp. 65-66.

17. ***Shmos*** **23:5.**

18. In the original, *sonaacha* – commonly understood to mean "someone you hate." On the alternative meaning ("one who hates *you*") that underlies the present *derush* of the Baal Shem Tov, see the commentary of *Torah Temimah* on *Shmos* 23:5.

is the mission G-d destined for the body, that it be refined by studying Torah and observing its *mitzvos,* but it is lax in fulfilling its task…

you shall certainly help him – by refining and purifying your body.

The intent is that by refining and elevating the material and physical[19] dimensions of existence, we elevate ourselves and reach a level that the soul could never attain on its own. In a similar vein, *Chassidus*[20] **interprets the verse,[21] "Many harvests come through the strength of an ox,"** to mean that by refining our animal souls, the G-dly soul attains a greater love for G-d. Moreover, even the loftier levels of the G-dly soul are elevated.

דָאס הֵייסְט אַז דוּרְךְ אוֹיסְאֵיידְלֶען אוּן אוֹיסְלַיְיטֶערְן דִי חוּמְרִיּוּת אוּן גַשְׁמִיּוּת קֶען מֶען צוּקוּמֶען אוּן אוֹיפְהוֹיבְּן זִיךְ צוּ אַזַא מַדְרֵיגָה וָואס דִי נְשָׁמָה מִצַד עַצְמָהּ קֶען אַהִין נִיט צוּקוּמֶען, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט וְרָב תְּבוּאוֹת בְּכֹחַ שׁוֹר[כח].

Progressive Stages of Elevation

5. In the era of Avraham – the beginning of the two millennia of Torah,[9] when the Divine service that would bring the world to its consummate fulfillment **had just begun – the** ***chomer,*** **the material dimension** of existence, was **not** refined to the extent that it **could have** a reciprocal effect on the spiritual and **elevate a person's** soul. That was not possible **because the physical substance of the world had yet to be transformed into holiness. As explained in many sources,[22] at that time, there was** a Divine decree separating the physical and the spiritual, as the *Midrash* states:[23] **"The inhabitants of Rome shall not descend to Syria…." Accordingly,** Avraham **was only able to affect the accessories he brought** to the *Akeidah* **– the wood and the knife. Through** his **Divine service in refining** the world's **material substance,** these accessories **would be able to provide assistance to holiness at that time.**

ה. אִין דִי צַיְיטְן פוּן אַבְרָהָם אָבִינוּ, - דֶער אָנְפַאנְג פוּן דִי שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, דָאס הֵייסְט אִין אָנְפַאנְג פוּן דֶער עֲבוֹדָה, - הָאט דֶער גֶשֶׁם אוּן חוֹמֶר נָאךְ נִיט גֶעקֶענְט מַעֲלֶה זַיְין דֶעם אָדָם אַלֵיין, וָוארוּם דֶער גֶשֶׁם אַלֵיין אִיז נָאךְ נִיט גֶעוָוארְן קְדוּשָׁה, וִוי עֶס וֶוערְט דֶערְקְלֶערְט אִין פִילֶע עֶרְטֶער אַז עֶס אִיז נָאךְ גֶעוֶוען דִי גְזֵירָה פוּן בְּנֵי רוֹמִי לֹא יֵרְדוּ כו'[כט], עֶס הָאט גֶעקֶענְט פּוֹעֵל זַיְין מֶער נִיט וִוי אִין דִי זַאכְן וֶועלְכֶע הֶעלְפְן צוּ - עֵצִים וּמַאֲכֶלֶת - אַז דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה פוּן מְבָרֵר זַיְין דֶעם גֶשֶׁם, זָאלְן זֵיי אִין יֶענֶער צַיְיט צוּהֶעלְפְן צוּ קְדוּשָׁה.

In Moshe's time, **through the donkey,** i.e., physicality, **the lower material dimensions within the human**

בַּיי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז דוּרְכְן חֲמוֹר גֶעוָוארְן אַן עֲלִיָּה אִין

---

19. As explained in *Chassidus,* the words "the material and physical dimensions" are not redundant. Instead, materiality refers to those dimensions of existence associated with a sense of *yeshus* (self), and physicality, to the earthly existence per se.

20. ***Likkutei Torah, Devarim,*** **75b,** the *maamar* entitled *Basi Legani,* 5710, sec. 2, *et al.*

21. ***Mishlei*** **14:4.**

22. See ***Likkutei Sichos,*** **Vol. 1, p. 41,** Vol. 8, p. 23ff., *et al.*

23. *Shmos Rabbah* 12:3; *Midrash Tanchuma, Parshas Va'eira,* sec. 15, *et al.*

דִי עִנְיָנִים הַתַּחְתּוֹנִים פוּן דֶעם מֶענְטשְׁן אַלֵיין, ווָארוּם נָאךְ גָלוּת מִצְרַיִם אוּן מַתַּן תּוֹרָה אִיז גֶעווָארְן אַ זִיכּוּךְ אוֹיךְ אִין חוֹמֶר פוּן וועֶלְט, בִּיז אַז דֶער גֶשֶׁם אַלֵיין ווֶערְט קְדוּשָּׁה דוּרְךְ דֶער מִצְוָה.

- אוּן ווִי עֶס אִיז בַּאווּאוּסְט דֶער אוּנְטֶערְשֵׁייד צְווִישְׁן פַאר מַתַּן תּוֹרָה אוּן נָאךְ מַתַּן תּוֹרָה. פַאר מַתַּן תּוֹרָה אִיז דֶער גֶשֶׁם נִיט גֶעווֶען קֵיין כְּלִי ווֶעלְכֶע פַארְאֵיינְצִיקְט זִיךְ מִיט רוּחְנִיוּת, אוּן דִי עֲבוֹדָה אִיז בַּאשְׁטַאנֶען נָאר אִין דֶעם אַז דִי ווֶעלְט זָאל נִיט מְנַגֵד זַיְין, אוּן אֲפִילוּ מְסַיֵּעַ זַיְין צוּ דִי הַמְשָׁכוֹת שֶׁעַל יְדֵי הָעֲבוֹדָה, אָבֶער אַז דֶער גֶשֶׁם אַלֵיין, בִּפְנִימִיּוּתוֹ זָאל ווֶערְן קְדוּשָּׁה, דָאס אִיז גֶעווָארְן עַל יְדֵי מַתַּן תּוֹרָה.

אַזוֹי ווִי בַּיי דִי מַקְלוֹת וּרְהָטִים פוּן יַעֲקֹב, הֲגַם אַז דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה פוּן מַקְלוֹת אוּן רְהָטִים אִיז נִמְשָׁךְ גֶעווָארְן אַן אוֹר אַזוֹי ווִי דוּרְךְ דֶער מִצְוָה פוּן תְּפִילִּין[ל], אָבֶער סְ'אִיז נִיט גֶעווֶען אִין אַ פְּנִימִיּוּת וּבִקְלִיטָה, וְהָרַאְיָה, אַז נָאךְ דֶער עֲבוֹדָה אִיז נִיט גֶעבְּלִיבְּן קֵיין אוֹר אִין דִי מַקְלוֹת, ווַיְיל אוֹיךְ פְרִיעֶר אִיז דָאס נִיט גֶעווֶען בְּדֶרֶךְ קְלִיטָה וְהִתְאַחְדוּת.

אָבֶער נָאךְ מַתַּן תּוֹרָה, אַז מֶען טוּט אַ מִצְוָה מִיטְן גֶשֶׁם, ווֶערְט דֶער גֶשֶׁם אַלֵיין קְדוּשָּׁה, דָאס הֵייסְט גַשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם ווֶערְט אַ כְּלִי צוּ אֱלֹקוּת. אָבֶער פוּנְדֶעסְטְווֶעגְן אִיז אוֹיךְ דַאן דִי עֲלִיָּה גֶעווֶען מֶער נִיט ווִי אִין דִי חֲלָקִים הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁל הָאָדָם -

sphere could also be elevated. After the Egyptian exile and the Giving of the Torah, the material substance of the world was refined to the extent that it also could become holy through a *mitzvah*.

As is well-known, there is a fundamental difference between the spiritual potential man possessed in the era **before the Giving of the Torah and** that which he possessed in **the era that followed it. Before the Giving of the Torah, the world's physical substance was not a conduit that could become one with the spiritual.** Man's **Divine service involved** toiling to ensure that **the world would not oppose G-dliness and could even facilitate G-dliness being drawn down. However, it was only after the Torah was given that it became possible for** the world's **physical substance itself,** even **its inner dimension, to become holy.**

A classic example of this concept is **Yaakov's** placing **the rods** from the poplar, chestnut, and hazelnut trees into **the gutters** leading to the watering troughs of Lavan's flocks.[24] **The spiritual service Yaakov performed with these rods and gutters drew down a G-dly light comparable to that drawn down through the *mitzvah* of *tefillin*.[25] Nevertheless, this light was not internalized or absorbed within** these physical objects. **After** Yaakov completed his **spiritual service, no Divine light remained within them, because even beforehand** – while he was carrying out his service – the light **had not been internalized or absorbed** to the extent that it **became one with** the rods and gutters.

By contrast, since the Giving of the Torah, when one performs a *mitzvah* with a material entity, its material substance itself becomes holy. The very physicality of the world becomes a conduit for holiness.

Nevertheless, in Moshe's time, the reciprocal effects of **the elevation** of the material dimensions of existence **did not** encompass a person entirely; it did not affect the loftiest dimensions of his soul, his true "I".

---

24. See *Bereishis* 30:37-40.

25. *Zohar,* Vol. I, p. 161b ff.; *Or HaTorah, Bereishis,* Vol. 1, p. 223b.

True, it included **his wife (who is like his own person)**[13] **and his sons (who are extensions of him),**[14] and it involved **the revealed powers of the soul which descended to this physical plane and enclothed themselves in the body.** However, the higher levels of the soul had yet to be elevated.

אִשְׁתּוֹ (כְּגוּפוֹ) וּבָנָיו (בְּרָא כַּרְעָא דַּאֲבוּהָ), בִּיז אִין דִי כֹּחוֹת הַגְּלוּיִם פוּן דֶער נְשָׁמָה שֶׁיָּרְדוּ לְמַטָּה וְנִתְלַבְּשׁוּ בְּגוּף (וֶועלְכֶע טוּעֶן זִיךְ אָן אִין אַ גוּף). -

The coming of *Mashiach* will bring about a loftier elevation of existence – **"A poor man will [himself] ride on a donkey." The advantage that the body possesses over the soul will be manifest.**[26] As alluded to by the verse,[27] **"A woman of valor is the crown of her husband," even** the higher levels **of the soul, the *chayah* and *yechidah,***[28] **will be elevated to an even loftier level through the refinement of materiality.**

אָבֶער אִין בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ וֶועט זִיךְ אוֹיפְטָאן אַ טִיפֶערֶער עִנְיָן: עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, עֶס וֶועט זִיךְ אַנְטְפְּלֶעקְן דִי מַעֲלָה פוּן גוּף אִיבֶּער דֶער נְשָׁמָה - אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ[לא], אֲפִילוּ אִין חַיָּה יְחִידָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ וֶועט זִיךְ אוֹיךְ אוֹיפְטָאן אַן עֲלִיָּה דוּרְכְן בִּירוּר פוּן דֶעם חוֹמֶר.

With the coming of *Mashiach*, the true source of the *yesh,* material existence, **will be revealed.** It will be manifest that **the truth of the *yesh*** of material existence **is** G-d's Essence, **the true *Yesh*.**[29]

אִין בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ וֶועט נִתְגַּלֶּה וֶוערְן דֶער אֱמֶת'ער שֹׁרֶשׁ פוּן יֵשׁ הַנִּבְרָא, וָואס דִי אֲמִתִּית פוּן יֵשׁ הַנִּבְרָא אִיז דֶער יֵשׁ הָאֲמִתִּי, דֶערְפַאר אִיז דוּרְךְ בִּירוּר הַחוֹמֶר, בִּירוּר יֵשׁ הַנִּבְרָא - וֶועט זִיךְ אוֹיפְטָאן אַן עֲלִיָּה אוֹיךְ אִין דֶעם עֶצֶם הַנְּשָׁמָה.

Therefore, refining the *yeshus* that permeates material existence will tap into that essential energy and **bring about an ascent for the essence of the soul.**

Why Ride a Donkey Instead of Clouds?

6. On this basis, it is also possible to understand **the allusion in our Sages' statement:**[2] **"If [the Jews] are worthy, [*Mashiach* will come] 'with the clouds of heaven.' If they are not worthy, [he will come as] 'a poor man riding on a donkey.'"**

ו. דָאס אִיז אוֹיךְ דֶער רֶמֶז אִין דֶעם מַאֲמַר רַזַ"ל: זָכוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא לֹא זָכוּ עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר

---

26. See the series of *maamarim* entitled *Vekachah, 5637,* sec. 88ff., and *Sefer HaMaamarim 5659*, p. 97, which explain that, in the Ultimate Future, the soul will derive its nurture from the body.

27. ***Mishlei* 12:4.** The relationship between the body and the soul is compared to that between a woman and her husband. In the Ultimate Future, the body (the woman) will serve as a crown, a source of influence that adds prestige and prominence to the soul (the husband).

28. These terms reflect the deepest, innermost dimensions of the soul that are too powerful to be internalized within the body and, instead, shine as "encompassing lights." See *Likkutei Torah, Devarim* 27d, *et al.*

29. *Yesh* means "it is," in this context referring to "being" or "existence." G-d is the *Yesh HaAmiti,* the only True Being, the only entity that can truly be said to exist, as *Rambam* writes (*Hilchos Yesodei HaTorah* 1:4): "He alone is true and no other entity possesses truth that compares to His truth. This is what is meant by the Torah's statement (*Devarim* 4:35), 'There is nothing else aside from Him' – i.e., aside from Him, there is no true existence like His." (See also *Biurei HaZohar*, p. 43c ff., *et al.*, where the term *Yesh Amiti* is explained.)

However, as *Rambam* writes (loc. cit. 1:1), "All existence came into being from the truth of His Being"; He imparted a certain dimension of "the truth of His Being" to all existence.

Beyond their literal meaning, there is a deeper allusion in our Sages' words: ***Zachu,*** translated as "worthy," shares the Hebrew root of the word *zach*, "pure." **Divine service with pure and spiritual entities will lead to** a manifestation of **the clouds of heaven, a revelation of *or yashar*, "direct light,"**[30] light that shines from Above to this physical plane.

Through ***lo zachu*,**[31] **Divine service with entities that are not yet pure and elevated – i.e.,** through refining **physical and material entities – will come the revelation of "a poor man riding on a donkey." This revelation follows the dynamic of *or chozair*, "reflected light,"**[32] when man's work of refinement generates a loftier and more powerful light **from below** that radiates **upward. Through the *chamor*, the donkey** – symbolizing the *chomer*, the material substance that has been refined – the Jewish people **will reach spiritual heights that their souls could never have attained on their own.**

This explains Yaakov's message: **"I have acquired oxen and donkeys." Specifically, through his Divine service** in **Lavan's** home that involved **refining physical and material entities, he prepared himself** to receive **the loftiest revelation, "a poor man riding on a donkey."**

- "זָכוּ", דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה אִין דְּבָרִים זַכִּים וְרוּחְנִיִּים (קְלָארֶע און רוּחְנִיּוּת'דִיקֶע זַאכְן), וֶועט זַיְין עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא, אַ גִּילּוּי בְּדֶרֶךְ אוֹר יָשָׁר מִלְמַעְלָה לְמַטָּה; "לֹא זָכוּ", אוֹיבּ דִי עֲבוֹדָה אִיז אִין עִנְיָנִים וֶועלְכֶע זַיְינֶען נָאךְ נִיט אוֹיסְגֶעלַיְיטֶערְט, דָאס הֵייסְט עִנְיָנִים גַּשְׁמִיִּים וְחוּמְרִים, און מֶען וֶועט זֵיי מְבָרֵר וּמְזַכֵּךְ זַיְין, דֶעמָאלְט וֶועט זַיְין דֶער גִּילּוּי פוּן עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, דֶער גִּילּוּי בְּדֶרֶךְ אוֹר חוֹזֵר מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, אַז דוּרְכְן חֲמוֹר וֶועט מֶען צוּקוּמֶען אִין אַן אָרְט וָואס דִי נְשָׁמָה מִצַּד עַצְמָהּ קֶען אַהִין נִיט צוּקוּמֶען.

און דָאס אִיז וָואס יַעֲקֹב הָאט גֶעזָאגְט וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, מִצַּד זַיְין עֲבוֹדָה, דַוְקָא מִיט לָבָן'עֶן - צוּ מְבָרֵר צוּ זַיְין דִי דְבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים וְהַחוּמְרִיִּים - אִיז עֶר גֶעוֶוען גְרֵייט צוּם הֶעכְסְטְן גִּילּוּי פוּן עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר.

---

30. The term or *yashar,* "direct light," refers to Divine light drawn down from its source above to those elements of existence that are conduits for that light. As such, the emphasis is on the revelation of G-dliness and not on the refinement of material existence. See *Likkutei Dibburim,* Vol. 1, p. 147ff., where this concept is discussed at length.

31. In the quote from *Sanhedrin*, loc. cit., *lo zachu,* means, "if they are not worthy." Here, the Rebbe is focusing on an alternate meaning of the words: "not refined or purified."

32. The term *or chozair*, literally, "reflected light," refers to light generated by the refinement of the lower realms. This light is called forth from a level of G-dliness that transcends the *Seder HaHishtalshelus* and is, therefore, of an overpowering and encompassing nature. See *Torah Or*, p. 5a; *Likkutei Dibburim,* op. cit., *et al.*

טו) סנהדרין צח, א.
טז) דניאל ז, יג.
יז) פל"א.
יח) שמות ד, כ.
יט) בראשית כב, ג.
כ) עבודה זרה ט, א. וראה לקוטי תורה להאריז"ל ריש פרשת לך. ד"ה וה' ברך את אברהם - להצמח צדק - נדפס בחידושיו על מסכת בבא בתרא (אור התורה חיי שרה קכו, א ואילך).
כא) אבות ריש פ"א.
כב) שמות ג, יב.
כג) בראשית ב, יח.
כד) ברכות כד, א.
כה) זע ערובין ע, ב.
כו) געבראכט אין היום יום – כ"ח שבט און לקו"ש ח"א עמוד 32.
כז) שמות כג, ה.
כח) משלי יד, ד. זע לקוטי תורה האזינו עה, ב.
כט) זע לקו"ש ח"א עמוד 41.
ל) זע זהר ח"א קסא, ב, ואילך. סוף ד"ה ויצג את המקלות - להצמח צדק - באור התורה ויצא (רכג, ב).
לא) משלי יב, ד.

VAYISHLACH III | וישלח ג

Adapted from a *sichah* delivered on *Yud-Tes* Kislev, 5718 (1957)

Introduction

Stories from chassidic lore often feel like they belong to another world – tales of spiritual giants whose experiences seem far removed from our daily lives. We appreciate them as inspiring narratives, perhaps even as windows into higher consciousness, but we don't always see ourselves in them.

The Rebbe approached such stories differently. Rather than simply transmitting them as historical accounts or even as spiritual inspiration, he extracted from them questions that pierce to the core of each of our lives. Take, for example, the well-known account of the Alter Rebbe's imprisonment and his exchange with the minister about the question G-d posed to Adam after the sin, *Ayeka?* "Where are you?"

The Rebbe understands the question "Where are you?" as being asked of each of us – not once, but continually; not in a uniform way, but calibrated precisely to who we are and what we were sent into this world to accomplish at any given moment. The very asking of the question, the Rebbe explains, empowers us to answer it.

Ayeka: A Question for All Time

A Story with an All-Encompassing Message

1. My revered father-in-law, the Rebbe Rayatz, once[1] **related that during the Alter Rebbe's imprisonment, he was questioned by an assistant minister, who was well-versed in Tanach and knowledgeable regarding Jewish matters. One of the questions that he asked the Alter Rebbe concerned the meaning of the verse,**[2] **"G-d, the L-rd, called to Adam and asked him, 'Where are you? (*Ayeka?*)'"** The minister asked, **"Did G-d not know where Adam was? Why did He ask him, 'Where are you?'"**

The Alter Rebbe responded by quoting ***Rashi's*** **interpretation,** that G-d wanted to begin a conversation with Adam rather than confront him immediately with an accusatory question. **The minister answered that he was** already familiar **with *Rashi's* commentary but wanted to hear something** original **from the** Alter **Rebbe.**

The Alter Rebbe replied, "When a person reaches a certain age" – and here he mentioned the minister's exact age – "G-d asks him, 'Where are you?' Do you know why you were created and brought into **this world?** Are you aware of **what you must accomplish and what you have** already **done?"**

My revered father-in-law, the Rebbe Rayatz, **concluded: The Alter Rebbe's answer to the minister saved his** own life. He was **at the point**

א. כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרִי וְחָמִי אַדְמוּ״ר הָאט דֶערְצֵיילְט: בְּשַׁעַת דֶער אַלְטֶער רֶבִּי אִיז גֶעזֶעסְן אִין תְּפִיסָה הָאט אִים אוֹיסְגֶעפָארְשְׁט דֶער טָאוואַרִישְׁטשׁ־מִינִיסְטֶער, דָאס הֵייסְט דֶער פַארְטְרֶעטֶער פוּן מִינִיסְטֶער, וועלְכֶער אִיז גֶעווען בָּקִי אִין תְּנַ״ךְ אוּן אַ גֶעלֶערְנְטֶער אִין אִידִישֶׁע עִנְיָנִים. אֵיינֶע פוּן דִי שְׁאֵלוֹת וָואס עֶר הָאט גֶעשְׁטֶעלט דֶעם אַלְטְן רֶבִּי'ן אִיז גֶעווען וועגְן דֶעם פְּשַׁט פוּן פָּסוּק: ״וַיִּקְרָא ה' אֱלֹקִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה״[לב], צִי דֶען הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער נִיט גֶעוואוּסְט וואוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן גֶעפִינְט זִיךְ וָואס עֶר הָאט אִים גֶעפְרֶעגְט אַיֶּכָּה? הָאט אִים דֶער אַלְטֶער רֶבִּי גֶעעֶנְטְפֶערְט, לוֹיט פֵּירוּשׁ רַשִׁ״י. זָאגְט אִים דֶער מִינִיסְטֶער: וָואס רַשִׁ״י זָאגְט ווֵייס אִיךְ אַלֵיין, אִיךְ ווִיל אָבֶּער הֶערְן אַ פְּשַׁט פוּן דֶעם רֶבִּי'ן. הָאט אִים דֶער אַלְטֶער רֶבִּי גֶעעֶנְטְפֶערְט: בְּשַׁעַת אַ מֶענְטשׁ אִיז אַלְט אַזוֹי פִיל יָאר לְמָשָׁל, - זָאגְנְדִיק דֶערְבַּיי דִי גֶענוֹיֶע צָאל יָארְן פוּן דֶעם מִינִיסְטֶער - פְרֶעגְט אִים דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער: ״אַיֶּכָּה״, וואוּ בִּיסְטוּ? צִי ווֵייסְטוּ אוֹיף וָואס דוּ בִּיזְט בַּאשַׁאפְן גֶעווָארְן אוֹיף דֶער ווֶעלְט, וָואס דוּ דַארְפְסְט טָאן אוּן וָואס דוּ הָאסְט גֶעטָאן?

אוּן כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרִי וְחָמִי אַדְמוּ״ר הָאט אוֹיסְגֶעפִירְט: דֶעם אַלְטְן רֶבִּי'נְס עֶנְטְפֶער צוּם מִינִיסְטֶער הָאט אִים -

---

1. See *Sefer HaSichos 5698,* p. 249ff.; See also *Beis Rebbe,* ch. 15, where the story is told at length.

2. ***Bereishis*** **3:9.**

of *kalos hanefesh,* **his soul expiring because of the great joy he felt at having merited to be imprisoned and to sacrifice his life** for spreading **the teachings of the Baal Shem Tov and the Maggid of Mezritch. This brought him such profound pleasure that his soul was on the verge of departing.**

However, when he contemplated that G-d is posing the question, *Ayeka?* **"Where are you?" to every person** – in other words, that every person is being asked: **Have you completed the** lifework **expected of you?** – the realization **caused** his soul to change course. Instead of expiring in spiritual ecstasy, it **remained in this physical plane, a soul within a body,** dedicated to **carrying out the purposes for which a soul descends to this physical plane.**

דֶעם אַלְטְן רֶבִּ'ן - אָפְּגֶעגְרַאטֶעוֶועט פוּן כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ (נְשָׁמָה אוֹיסְגַאנְג), ווָארוּם דֶער אַלְטֶער רֶבִּי אִיז גֶעוֶוען בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה ווָאס עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען זִיצְן אִין תְּפִיסָה אוּן זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ זַיְין פַאר תּוֹרַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְהָרַב הַמַּגִּיד, עֶר הָאט דֶערְפוּן גֶעהַאט אַ גְרוֹיסְן תַּעֲנוּג בִּיז כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ. נָאר בְּשַׁעַת עֶר הָאט זִיךְ בַּאטְרַאכְט אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער פְרֶעגְט בַּיי יֶעדֶער מֶענְטשְׁן: "אַיֶּכָּה"? צִי הָאט עֶר אוֹיפְגֶעטָאן ווָאס עֶר דַארְף אוֹיפְטָאן, הָאט דָאס אוֹיף אִים פּוֹעֵל גֶעוֶוען עֶר זָאל בְּלַיְיבְן לְמַטָּה - אַ נְשָׁמָה אִין גוּף, אוּן דוּרְכְפִירְן דִי עִנְיָנִים צוּלִיב וֶועלְכֶע זַיְין נְשָׁמָה אִיז אַרָאפְּגֶעקוּמֶען לְמַטָּה.

One Question, Different Callings

2. **An event that occurred to** one of **our holy Rebbeim** – and particularly one **that** another **Rebbe** chose to **share and convey to us – is a lesson for his flock, the chassidic community, and through them, for all Jews.**

Every Jew must realize that G-d **is continually posing the question,** *Ayeka?* **"Where are you?" to every person, whether of great or minimal stature. To each person, the question is asked according to who he is.**

For one person, **the question** *Ayeka?* **demands for him to hold his soul back from expiring** in rapturous love for G-d, **like Aaron's sons who died when drawing close to G-d.**[3] **Instead, he should invest himself in his mission and his service on this physical plane to carry out** G-d's **intent for a dwelling in this lower world.**

ב. אַן עִנְיָן ווָאס הָאט פַּאסִירְט בַּיי נְשִׂיאֵינוּ רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, ווָאס אַ נָשִׂיא וְרוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הָאט אוּנְז דֶערְצֵיילְט אוּן אִיבֶּערְגֶעגֶעבְן - אִיז אַן הוֹרָאָה לְצֹאן מַרְעִיתוֹ פַאר עֲדַת הַחֲסִידִים, אוּן דוּרְךְ זֵיי - פַאר אַלֶע אִידְן.

יֶעדֶער אִיד דַארְף ווִיסְן אַז דִי שְׁאֵלָה אַיֶּכָּה - פְרֶעגְט מֶען בַּיי יֶעדְן אֵיינֶעם שְׁטֶענְדִיק, פוּן דֶעם גָדוֹל שֶׁבִּגְדוֹלִים בִּיז דֶעם קָטָן שֶׁבִּקְטַנִּים (דֶעם גְרֶעסְטְן בִּיז דֶעם קְלֶענְסְטְן). נָאר דִי שְׁאֵלָה קוּמְט צוּ יֶעדֶער אֵיינֶעם לוֹיט זַיְין מַהוּת.

בַּיי אֵיינֶעם מָאנְט מֶען מִיט דֶער שְׁאֵלָה "אַיֶּכָּה" - אָפְּהַאלְטְן זִיךְ פוּן כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ, (לוֹיט ווִי עֶס שְׁטֵייט בַּיי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמוּתוּ)[לג] נָאר עֶר זָאל טָאן זַיְין שְׁלִיחוּת וַעֲבוֹדָה דָא לְמַטָּה אוֹיף אוֹיסְפִירְן דִי כַּוָּנָה פוּן דִירָה בַּתַּחְתּוֹנִים.

3. *Vayikra* 16:1. See the commentary of *Or HaChayim* on that verse.

For another, the question *Ayeka?* is a demand to restrain himself from immersion in physical **desires and their like, lest he** stumble spiritually and **fall entirely. Instead, he should strengthen his study of the Torah and observance of the *mitzvos.***

This very **demand empowers every person to carry out the** unique **Divine service for which he was created – and to do so with happiness and gladness of heart.**

און בַּיי אֵיינֶעם מָאנְט מֶען מִיט דֶער שְׁאֵלָה "אַיֶּכָּה", עֶר זָאל זִיךְ נִיט אַרַיינְלָאזְן אִין תַּאֲוות וְהַדּוֹמֶה וואָס דוּרְךְ דֶעם וועט עֶר אַרָאפְּפַאלְן אִין גַאנְצְן, נָאר עֶר זָאל זִיךְ שְׁטַארְקְן אִין לֶערְנֶען תּוֹרָה און מְקַיֵּים זַיְין מִצְוות.

און אָט־דֶער מָאנֶען - אִיז אַ נְתִינַת כֹּחַ, אַז יֶעדֶער אֵיינֶער זָאל דוּרְכְפִירְן זַיְין עֲבוֹדָה און אוֹיסְפִירְן דִי כַּוָּנָה צוּלִיבּ וואָס עֶר אִיז בַּאשַׁאפְן גֶעוואָרְן, בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב.

What One Person Can Achieve

3. The connection between the question *Ayeka* and the Alter Rebbe's imprisonment can possibly be explained as follows: The Alter Rebbe's imprisonment resulted from a *kitrug,* an accusatory spiritual force, generated **at that time against the revelation of the secrets of the Torah,** i.e., **the teachings of *Chassidus.***

The Alter Rebbe revealed and publicized the deepest secrets of the Torah to every Jew by conveying them in an intellectual format that could be grasped by **the mind and the powers of *chochmah, binah,* and *daas*** (wisdom, understanding, and knowledge) **of the G-dly soul.** This made it possible for this mystic knowledge to be **drawn down to the powers of *chochmah, binah,* and *daas* of the intellectual soul and** even the corresponding powers **of the animal soul.**[4] Indeed, the revelation of this wisdom was so profound that it could **engage and permeate** even a **physical person.** This disruption of the ordinary limits of spiritual revelation **aroused a *kitrug* in the spiritual realms, which led to an accusatory force and imprisonment on this physical plane as well.**

ג. וועגְן דֶער שַׁיְיכוּת פוּן דֶער שְׁאֵלָה "אַיֶּכָּה" צוּם מַאֲסָר פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן קֶען מֶען אֶפְשָׁר זָאגְן:

דֶעם אַלְטְן רֶבִּי'נְס מַאֲסָר אִיז גֶעקוּמֶען מִצַּד דֶעם קִטְרוּג וואָס סְ'אִיז גֶעוועֶן דֶעמָאלְט אוֹיף דֶעם גִּילוּי רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא (סוֹדוֹת הַתּוֹרָה) - תּוֹרַת הַחֲסִידוּת.

בְּשַׁעַת דֶער אַלְטֶער רֶבִּי הָאט מְגַלֶּה גֶעוועֶן און מְפַרְסֵם גֶעוועֶן רָזִין דְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא צוּ אַלֶע אִידְן, דוּרְךְ דֶעם וואָס עֶר הָאט זֵיי אַרָאפְּגֶעטְרָאגְן אִין שֵׂכֶל וְחַבַּ"ד פוּן נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, און דוּרְךְ דֶעם קוּמְט עֶס אַרָאפּ אוֹיךְ אִין חַבַּ"ד דְּנֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית וְנֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, בִּיז עֶס זָאל דֶערְנֶעמֶען און דוּרְכְנֶעמֶען אוֹיךְ דֶעם גוּף הַגַּשְׁמִי, אִיז גֶעוואָרְן אוֹיף דֶעם אַ קִטְרוּג לְמַעְלָה, און מִצַּד דֶעם אִיז אַרָאפְּגֶעקוּמֶען אוֹיךְ דֶער קִטְרוּג אִין מַאֲסָר לְמַטָּה.

---

4. The animal soul is that dimension of our personalities that governs our ordinary day-to-day behavior and is influenced by our natural drives and desires. The intellectual soul is a loftier dimension of our being that appreciates the world objectively and makes decisions accordingly.

Similarly, the victory and the redemption on this physical plane came about because, in the spiritual realms, permission – together with **the empowerment and the command – was granted to reveal** the Torah's **secrets of secrets,** its deepest truths, in a manner that they could be comprehended **by mortal intellect. Consequently, the Alter Rebbe and the teachings of *Chassidus* were redeemed on this material plane.**

However, this very phenomenon requires explanation: **How is it possible to take** the Torah's **secrets of secrets,** its innermost mystic truths, **and bring them into mortal comprehension** – and for that to be done **in a settled** and stable **manner?** By nature, the Torah's **secrets of secrets motivate the soul** to seek to leave the body, **the very opposite of stability.**

The Alter Rebbe brought about this fusion of opposites as well. At the time when **his soul was on the verge of expiring, he grasped the meaning of the question *Ayeka*?** – the challenge posed to every person from Above: **Are you carrying out the intent of creation, to make a dwelling for G-d in this lowly realm? G-d's posing this question empowers** mankind and the creation as a whole **to bring about a dwelling for G-d's Essence within the context of their natural framework.**

This Divine call **removes all limitations. For** when responding to it, a person **does not act** on his own power **alone, but as an agent of He who called out *Ayeka,* G-d's very Essence, which is *nimna hanimnaos,* utterly omnipotent, and capable of fusing opposites.**[5] Thus, it is within His power **to draw down the hidden,** mystic secrets **of the Torah into revelation.**

אַזוֹי אוֹיךְ דֶער נִצָּחוֹן אוּן גְאוּלָּה וָואס סְ'אִיז גֶעוֶוען דָא לְמַטָּה - אִיז דָאס גֶעוֶוען מִצַּד דֶעם וָואס לְמַעְלָה הָאט מֶען גֶעגֶעבְּן רְשׁוּת - אַ כֹּחַ אוּן אַ צִיוּוּי - אוֹיף צוּ אַנְטְפְּלֶעקְן רָזִין דְּרָזִין בִּיז אִין מֶענְטשְׁלֶעכְן שֵׂכֶל, אוּן מִצַּד דֶעם אִיז גֶעקוּמֶען אוֹיךְ דָא לְמַטָּה דִי גְאוּלָּה פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן אוּן תּוֹרַת הַחֲסִידוּת.

ווִי קֶען דָאס אָבֶּער זַיְין אַז מֶען זָאל נֶעמֶען רָזִין דְּרָזִין אוּן אַרָאפְּטְרָאגְן זֵיי אִין מֶענְטשְׁלֶעכְן שֵׂכֶל בְּהִתְיַשְּׁבוּת? רָזִין דְּרָזִין דַארְפְן דָאךְ פּוֹעֵל זַיְין אַן עִנְיָן פוּן כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ אוּן הֵיפֶּךְ פוּן הִתְיַשְּׁבוּת?

נָאר בְּשַׁעַת דֶער אַלְטֶער רֶבִּי - אִין זַיְין מַעֲמָד פוּן כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ - הָאט דֶערְהֶערְט דֶעם "אַיֶּכָּה", דִי שְׁאֵלָה וָואס מֶען פְרֶעגְט מִלְמַעְלָה צִי הָאט מֶען דוּרְכְגֶעפִירְט דִי כַּוָּנַת הַבְּרִיאָה צוּ מַאכְן לוֹ יִתְבָּרֵךְ דִירָה בַּתַּחְתּוֹנִים, - גִיט עֶס אַ כֹּחַ, אַז דִי תַּחְתּוֹנִים ווִי זֵיי זַיְינֶען בִּמְצִיאוּתָם זָאלְן זֵיי זַיְין אַ דִירָה צוּ עַצְמוּת.

דָאס הָאט אַרָאפְּגֶענוּמֶען אַלֶע הַגְבָּלוֹת, וָוארוּם וָוען מֶען טוּט עֶס נִיט אַלֵיין נָאר מֶען טוּט עֶס בִּשְׁלִיחוּתוֹ (שֶׁל מָקוֹם) אוּן מִיטְ'ן כֹּחַ פוּן דֶעם וָואס רוּפְט "אַיֶּכָּה", וָואס דָאס אִיז עַצְמוּת - נִמְנָע הַנִּמְנָעוֹת[לד] וְנוֹשֵׂא הֲפָכִים, טְרָאגְט מֶען אַרָאפּ אוֹיךְ סָתִים דְּאוֹרַיְיתָא אַז עֶס זָאל קוּמֶען בְּגִילוּי, וָואס

---

5. To explain the meaning of the Hebrew term *nimna hanimnaos*: *Nimnaos* means "things that are impossible," i.e., things that cannot occur according to the implicit laws of nature and logic. There is a difference of opinion among the sages of *Chakirah,* Jewish philosophy, if there are *nimnaos* for G-d, i.e., things that G-d cannot do (**see the responsa of *Rashba*, Vol. 1, responsum 418**), for example, for opposites to be fused as one. In other words, they believe that G-d is capable of changing the laws of nature. However, even He cannot supersede logical imperatives. **The *Tzemach Tzedek* (*Sefer HaChakirah* p. 68)**, uses the expression *nimna hanimnaos,* meaning to say that G-d is not bound by any limitations whatsoever; nothing, even the seemingly impossible, is impossible for Him.

דָאס אִיז מְעוֹרֵר וּמְגַלֶּה דֶעם סָתִים שֶׁבִּנְשָׁמָה ווִי זִי אִיז פַארְבּוּנְדְן מִיטְן סָתִים דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא[לה].

(משיחת י״ט כסלו, תשח״י)

These teachings **awaken and reveal the hidden** depths **of the soul, which are connected with the hidden** dimensions **of G-d,**[6] those aspects of G-dliness that are so lofty that they are not revealed in the ordinary framework of existence.

---

6. See *Zohar,* Vol. III, p. 73a.

לב) בראשית ג, ט.

לג) ויקרא טז, א. זע אור החיים דארט.

לד) זע שו״ת הרשב״א סימן תי״ח. ספר החקירה להצמח צדק ע׳ 68 ובכמה מקומות.

לה) זע זהר ח״ג עג, א.

VAYISHLACH IV | וישלח ד

Adapted from a *sichah* delivered on *Shabbos Parshas Toldos,* 5717 (1956)

Introduction

Our Sages[1] teach that "the Holy One, blessed be He, looked into the Torah and created the world." This principle establishes a cause-and-effect relationship: What transpires in the Torah determines what happens in the world. The spiritual realm not only parallels the physical; it is primary, and the material realm merely reflects it.

Kislev is the month of the revelation of *pnimiyus haTorah* – the dimension of Torah where G-dliness is overtly manifest rather than concealed within layers of law and narrative.[2] It follows that since new revelations in Torah shape reality, then a month characterized by the revelation of the Torah's innermost dimension should manifest extraordinary effects in the physical world.

And it does. Kislev is a month of miracles – both the miracle of Chanukah in a previous era and the miracle of *Yud-Tes* Kislev closer to our time. In this month, the ordinary rules of nature give way to transcendent G-dliness that breaks through the veils of nature into visible manifestation.

---

1. *Zohar,* Vol. II, 161b.

2. See *Inyano shel Toras HaChassidus,* sec. 3.

sie

A New Revelation in Torah, Miracles in the World

Kislev and Sivan: Parallels and Distinctions

1. It is explained that the month of Kislev is comparable to the month of Sivan. The first day of **Nissan is also** called **Rosh HaShanah, as stated in the Mishnah,**[1] **and Sivan is the third month from Nissan. Similarly, Kislev is the third month from Rosh HaShanah, which falls in Tishrei.**

The difference between Nissan and Tishrei is that Nissan features the Divine service of ***tzadikim*** **(the "righteous").** The reason for that distinction is that **the Exodus from Egypt,** which occurred in Nissan, **is comparable to conversion, and a convert who converts is considered like an infant who was just born.**[2] Like a *tzadik,* **he has no sins nor any other** spiritual deficiencies **because it is as if he were just born. And Sivan, the third month from Nissan, marks the time of the Giving of the Torah.**

Tishrei is identified with the Divine service of ***baalei teshuvah*** **("penitents"). Kislev, the third month from Tishrei, is** also the month of **the Giving of the Torah, the revelation of** ***pnimiyus haTorah,*** **the Torah's inner,** mystical **dimension.**

Teshuvah **transcends the Torah.**[3] **For that reason,** ***teshuvah*** **can** correct and compensate for shortcomings and **blemishes** in a person's **Torah** observance. **Nevertheless, the concept of** ***teshuvah*** **itself derives from the Torah.**

א. וועגן חֹדֶשׁ כִּסְלֵו שְׁטֵייט, אַז עֶר אִיז ווִי חֹדֶשׁ סִיוָן. סִיוָן אִיז דֶער דְרִיטֶער חֹדֶשׁ פוּן נִיסָן, ווָאס נִיסָן אִיז אוֹיךְ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, ווִי עֶס שְׁטֵייט בְּמִשְׁנָה[לו], אַזוֹי אִיז אוֹיךְ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו דֶער דְרִיטֶער חֹדֶשׁ פוּן דֶעם רֹאשׁ הַשָּׁנָה - ווָאס אִין תִּשְׁרֵי.

דֶער חִילוּק פוּן נִיסָן אוּן תִּשְׁרֵי אִיז, נִיסָן אִיז עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים. ווָארוּם יְצִיאַת מִצְרַיִם אִיז אַן עִנְיָן פוּן גֵּירוּת, וְגֵר שֶׁנִּתְגַּיֵּר כְּקָטָן שֶׁנּוֹלַד דָּמִי[לז], עֶר הָאט נִיט קֵיינֶע חֲטָאִים אוּן קֵיינֶע עִנְיָנִים ווָאס זַיְינֶען נִיט ווִי עֶס דַארְף צוּ זַיְין, ווָארוּם עֶר אִיז כְּקָטָן שֶׁנּוֹלַד.

אוּן חֹדֶשׁ סִיוָן ווָאס עֶר אִיז דֶער דְרִיטֶער חֹדֶשׁ פוּן נִיסָן, אִיז דֶער זְמַן פוּן מַתַּן תּוֹרָה.

תִּשְׁרֵי אִין עֲבוֹדַת בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה. כִּסְלֵו, ווָאס עֶר אִיז דֶער חֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי פוּן תִּשְׁרֵי, אִיז מַתַּן תּוֹרָה - דֶער גִּילוּי פוּן פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה.

אַזוֹי ווִי דֶער עִנְיָן פוּן תְּשׁוּבָה, הֲגַם אַז תְּשׁוּבָה אִיז הֶעכֶער פוּן תּוֹרָה[לח], ווָאס דֶערְפַאר הֶעלְפְט תְּשׁוּבָה אוֹיךְ אוֹיף אַן עִנְיָן ווָאס עֶר הָאט פּוֹגֵם גֶעווֶען אִין תּוֹרָה,

פוּנְדֶעסְטְווֶעגְן אִיז דֶעם עִנְיַן הַתְּשׁוּבָה גוּפָא נֶעמְט מֶען אַרוֹיס פוּן תּוֹרָה,

1. *Rosh HaShanah* 2a.

2. *Yevamos* 22a. With regard to the redundancy in the expression "a convert who converts," see *Midbar Kedeimos, maareches gimmel, os gimmel.*

3. ***Likkutei Torah, Vayikra,*** **the** ***maamarim*** **of** ***Parshas Acharei,*** entitled *Ki Bayom Hazeh; Likkutei Torah, Devarim,* **the** *maamarim* **of Yom Kippur.**

A similar concept applies regarding the revelation of *pnimiyus haTorah,* which is in the month of Kislev. That revelation itself derives from the Giving of the Torah in Sivan, for then the Torah was given in its entirety, including even the Torah teachings that *Mashiach* will reveal. These will be the deepest dimensions of the Torah, as stated in the Midrash,[4] "The Torah of the present age is like nothing compared to the Torah of *Mashiach.*" And that also was conveyed at the Giving of the Torah in Sivan.

אַזוֹי אוֹיךְ אִין דֶעם עִנְיָן פוּן גִילוּי פְּנִימִיוּת הַתּוֹרָה, וָואס דָאס אִיז אִין חֹדֶשׁ כִּסְלֵו, אִיז דָאס גוּפָא נֶעמְט זִיךְ אוֹיךְ פוּן מַתַּן תּוֹרָה שֶׁבְּסִיוָן. וָוארוּם בְּשַׁעַת מַתַּן תּוֹרָה בְּסִיוָן - הָאט מֶען גֶעגֶעבְּן אַלֶע עִנְיָנִים פוּן תּוֹרָה, אֲפִילוּ דִי תּוֹרָה וָואס מָשִׁיחַ וֶועט לֶערְנֶען אוּן מְגַלֶה זַיְין, וָואס דָאס אִיז דֶער טִיפְסְטֶער עִנְיָן אִין תּוֹרָה, וִוי עֶר זָאגְט אִין מִדְרָשׁ[לט], אַז תּוֹרָה דְעַכְשָׁיו (פוּן אִיצְט) אִיז הֶבֶל לְגַבֵּי תּוֹרָתוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, אִיז אוֹיךְ דָאס הָאט מֶען גֶעגֶעבְּן בְּשַׁעַת מַתַּן תּוֹרָה פוּן סִיוָן.

Nevertheless, *pnimiyus haTorah* was concealed at the time of the Giving of the Torah in the month of Sivan, and the revelation of *pnimiyus haTorah* comes in the month of Kislev, the third month from Tishrei, which is characterized by the Divine service of *teshuvah.* Thus, the month of Kislev is the time of the revelation of *pnimiyus haTorah* and the spreading of the wellsprings outward. This prepares for the revelation of *Mashiach.*[5]

אָבֶּער פוּנְדֶעסְטְווֶעגְן, אִיז פְּנִימִיוּת הַתּוֹרָה גֶעווֶען בְּהֶעְלֵם (פַארְבָּארְגְן) אִין מַתַּן תּוֹרָה שֶׁבְּסִיוָן אוּן דֶער גִילוּי פוּן פְּנִימִיוּת הַתּוֹרָה אִיז בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו, דֶער חֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי פוּן חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, עֲבוֹדַת הַתְּשׁוּבָה, וָואס דֶעמָאלְט בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו אִיז דֶער גִילוּי פוּן פְּנִימִיוּת הַתּוֹרָה אוּן הֲפָצַת מַעְיָנוֹת חוּצָה, וָואס דָאס אִיז אַן הֲכָנָה צוּם גִילוּי הַמָּשִׁיחַ.

A Month of Miracles

2. Since the month of Kislev is a time of new revelations within the Torah, *pnimiyus haTorah* was revealed in that month. Consequently, this revelation is manifest in the worldly sphere as well. Thus, in Kislev, there is a new revelation, the phenomenon of miracles.

ב. מִצַד דֶעם וָואס חֹדֶשׁ כִּסְלֵו אִיז אַ זְמַן פוּן גִילוּי־תּוֹרָה, אַ נַיְיעֶר גִילוּי אִין תּוֹרָה, עֶס אִיז נִתְגַלֶה גֶעוָוארְן פְּנִימִיוּת הַתּוֹרָה, מִצַד דֶעס קוּמְט אוֹיךְ אַרָאפּ אִין וֶועלְט, אַז בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו אִיז מֵאִיר אִין וֶועלְט אַ נַיְיעֶר גִילוּי, - דֶער עִנְיַן הַנִסִים.

Chassidus[6] thoroughly explains the concept that, in truth, the natural order is also miraculous. However, there is a difference between nature and miracles: Nature is an ongoing, constant revelation. As such, because of its constancy, its miraculous quality is not obvious. This lack of awareness can be so severe that one might think that "there is no master over this

חֲסִידוּת אִיז גוּט מְבַאֵר דֶעם עִנְיָן אַז בֶּאֱמֶת אִיז הַנְהָגַת הַטֶבַע אוֹיךְ נִסִים[מ], נָאר דֶער חִילוּק אִיז: טֶבַע אִיז אַ גִילוּי וָואס אִיז פַארַאן שְׁטֶענְדִיק, אִיז מִצַד דֶעם הֶרְגֵל זֶעט זִיךְ נִיט אָן דֶער נֵס, בִּיז וַואנֶען אַז מֶען קֶען מֵיינֶען, אַז עֶס אִיז אַ בִּירָה בְּלֹא מַנְהִיג חַס וְשָׁלוֹם, אָבֶּער

4. ***Koheles Rabbah*** on *Koheles* 11:8.

5. See the renowned letter of the Baal Shem Tov printed at the beginning of *Ben Poras Yosef, et al.*

6. See *Sefer HaMaamarim 5711,* p. 293.

בְּשַׁעַת עֶס קוּמְט אַ נֵס, וָואס מֶען אִיז נִיט אַיְינְגֶעווֹאוֹינְט אִין דֶעם, דֶעמָאלְט אִיז דָאס בְּגִילוּי, וָואס דָאס אִיז דֶער עִנְיַן הַנִּסִּים, אַז עֶס אִיז אַ גִּילוּי חָדָשׁ.

אוּן דֶערְפַאר אִיז כִּסְלֵו אַ חֹדֶשׁ פוּן נִסִּים. וַוייְל עֶס אִיז דָאךְ אַ זְמַן פוּן אַ גִּילוּי חָדָשׁ אִין תּוֹרָה, אוּן אִסְתַּכֵּל בְּאוֹרַיְתָא וּבָרָא עָלְמָא, וֶוערְט דָאס נִמְשָׁךְ אוֹיךְ אִין וֶועלְט, אַז אוֹיךְ אִין דֶער הַנְהָגָה פוּן עוֹלָם אִיז דָאס אַ זְמַן פוּן נִסִּים, אַ גִּילוּי חָדָשׁ.

דֶערְפַאר אִיז גֶעוֶוען בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו דֶער נֵס פוּן חֲנוּכָּה, וָואס דֶער נֵס אִיז בְּשֶׁמֶן - רָזִין דְרָזִין - אוּן אַ גִּילוּי נַעֲלֶה בְּיוֹתֵר (גָאר אַ הוֹיכֶער גִּילוּי). ווִי דֶער רַמְבַּ"ן שְׁרַייְבְּט[מא] אִין נָאמֶען פוּן מִדְרָשׁ, אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעזָאגְט צוּ אַהֲרֹן, שֶׁלְּךָ גְּדוֹלָה מִשֶּׁלָּהֶם. דִי נֵרוֹת חֲנוּכָּה זַיְינֶען הֶעכֶער פוּן נֵרוֹת הַמִּקְדָּשׁ, וָוארוּם נֵרוֹת הַמִּקְדָּשׁ זַיְינֶען נִיט קַיָּמִים אוֹיף אֵייבִּיק אוּן נֵרוֹת חֲנוּכָּה זַיְינֶען קַיָּמִים לְעוֹלָם (אֵייבִּיק).

אוּן אַזוֹי אוֹיךְ שְׁפֶּעטֶער אִיז גֶעוֶוען דֶער נֵס פוּן י"ט כִּסְלֵו, פוּן הֲפָצַת תּוֹרַת הַחֲסִידוּת וָואס דָאס אִיז אוֹיךְ אַן עִנְיָן וָואס אִיז קַיָּם לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, וַוייְל הֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחֲסִידוּת אִיז אַ כְּלִי אוּן אַ הֲכָנָה צוּ גִּילוּי הַמָּשִׁיחַ.

(משיחת ש"פ תולדות, תשי"ז)

palace,"[7] i.e., the world functions on its own, as if there were no Creator.

However, when we witness **a miracle, something out of the ordinary,** G-d's presence **is revealed. This is the concept of miracles, new revelations.**

For this reason, Kislev is a month of miracles. Since it is a time for a new revelation in the Torah, following the principle,[8] "The Holy One, blessed be He, **looked into the Torah and created the world," this** revelation **is also drawn down into the world.** As a result, **the pattern of the world** in this month **is that it is a time of miracles, new revelations.**

Accordingly, the Chanukah miracle also **occurred in this month.** This miracle **involved oil,** which symbolizes **the** "**secrets of secrets**" of the Torah,[9] i.e., its innermost truths, **an extremely lofty revelation. As *Ramban*[10] writes, citing the Midrash, G-d told Aharon, "[The dedication] you achieve is greater than theirs,"**[11] meaning that **the Chanukah lights** kindled due to Aharon's descendants **are greater than the lights of the** ***Beis HaMikdash.* The lights of the *Beis HaMikdash* did not exist for all time, while the Chanukah lights will exist eternally.**

Similarly, in a later era, Kislev was distinguished by **the miracle of *Yud-Tes* Kislev, which will also endure for all time since spreading the wellsprings of *Chassidus* serves as a conduit and prepares for the revelation of *Mashiach*.**

7. See *Bereishis Rabbah* 39:1.

8. *Zohar,* Vol. II, 161b.

9. *Imrei Binah, Shaar HaKerias Shema,* ch. 54ff.

10. *Ramban* on *Bamidbar* 8:2.

11. I.e., Aharon's dedication of the *Menorah* surpassed the princes' dedication of the Altar.

לו) ראש השנה ב, א.

לז) יבמות כב, א.

לח) לקוטי תורה בדרושי פרשת אחרי (כי ביום הזה), ובדרושי יוהכ"פ.

לט) קהלת רבה פ' יא.

מ) זע סה"מ תשי"א ע' 293.

מא) רמב"ן על התורה במדבר ח, ב.

CREDITS:

Copyright by Sichos in English

Rabbi Eliyahu Touger
Rabbi Sholom Ber Wineberg
Translators

Rabbi Sholom Zirkind
Rabbi Zalmy Avtzon
Content Editors

Uriella Sagiv
David Hendler
Copy Editors

Yosef Yitzchok Turner
Typesetting

Spotlight Design
Layout and Cover

Mayer Preger
Advisory Board

Rabbi Shmuel Avtzon
Director, Sichos In English

הרה"ת ר' משה יהודה בן ר' צבי יוסף ע"ה
Rabbi Moshe Kotlarsky OBM,
whose commitment has brought this sacred initiative to fruition

sie